

мреже, мерење полигоних страна, рачунање мреже, детаљно снимање, картирање цртачки посао и дефинитивно умноживање планова.

Израда сектора В и сектора С (Нера), под истим условима извршена је од стране Југословенске комисије.

Гранична линија Дунава (сектор D), која иде средином главног пловног канала означена је само на картама 1:25000 са допуном острва Сипа и Скеле, чије је премеравање било извршено од Међународне дунавске комисије у 1925 год. у размери 1:5000.

Цртачки посао и умножавање, дела од утока реке Нере у Дунав до канала Сипа извршено је од Краљевине Југославије. Одатле па до ушћа Тимока исти посао је обавила румунска комисија.

(Наставиће се).

Mihailo Mil. Ninković, geometar

NASLEĐE I KATASTAR

Cilj svakog čoveka stvaraoca je, da njegov rad bude što dugotrajniji, ako ne i večan. U prilog tome ima bezbroj dokaza, a kao nepobitan dokaz je večito usavršavanje čoveka, večita težnja ka boljem, koja se ogleda na svakom koraku, na svakoj stvari i na svakom delu koje je stvorio čovek.

Nesumnjivo je, da kako čovek, tako i država teži, da i njena dela ostaju večna. Među ta velika dela i tvorevine državne spada i izvođenje katastra zemljišta, jer se iz godine u godinu redovno predviđaju milionski izdaci. Način izvođenja katastra zemljišta, metode radova itd. kazuju da stvoreni katastar mora i treba da ostane nešto dugovečno. Ali i pored dobro izvršenog premera, i pored pažljivog održavanja, katastar zemljišta ni u jednoj državi pa ni u našoj nije večit. Ponovni premeri oblasti, pokrajina, pa i cele države sleđuju nezbežno. Okolnosti koje ubrzavaju dolazak obnove katastra su mnoge, ali ipak postoje neke koje prednjače, a koje bi se mogle ograničiti.

Zemlja kao nekretnina, kao izvor i utoka čovečijeg života, koa glavni uzrok za sve sukobe manjih i većih razmera; dala

je povoda stvaranju mnogih zakona, koji regulišu odnos čoveka prema zemljištu i njegovo pravo na zemljište. Među tim mnogim zakonima kao što rekoh, postoji i zakon o nasleđu, koji nesumnjivo ima mnogo uticaja na postojanost i dugotrajnost katastra.

Kao i drugi zakoni tako i zakon o nasleđu nije isti kod svih naprednih država. On čak nije isti u jednoj državi, već je za pojedine pokrajine različit. To dolazi otuda, što je negde zakon o nasleđu stvoren na vekovnom narodnom pravnom shvatanju, a negde na principu formalne jednakosti.

Nas geometre malo će interesovati postanak i razvoj teorija o nasleđu — to je posao pravnika — za nas je od mnogo veće važnosti, kako koji pojam o nasleđu deluje na dugotrajnost katastra.

Kako se naša država nalazi na takvom delu kontinenta, da su se baš u njoj susreli zapadni i severni pojmovi o nasleđu, to nam neće biti potrebno, da za pojedine slučajeve tražimo primere u drugim zemljama. Mi ćemo rasmotriti uticaj oba sistema na katastar, rasmatrajući pravo nasleđa u raznim bivšim pravnim područjima na teritoriji Kraljevine Jugoslavije.

Kao što rekoh: dva izrazita shvaćanja o nasleđu zemljišta kod nas postoje:

Prvi, nazvan »francusko-rimski«, daje jednako pravo nasleđa svim članovima zadruge, kako muškim tako i ženskim. Sestre, dakle, imaju jednako pravo sa braćom. one svoje delove mogu odeliti, založiti ili prodati prema svome nahodanju Nestankom starešine zadruge (porodice) posed se raspada (rasparčava). Stvaraju se novi mnogobrojni vlasnici, postaju nove mnogobrojne parcele, niču nove mnogobrojne kulture. Do bar deo otpada u međe (skladove), ili upšte sa ekonomskog gledišta rečeno: posed slabi, i sa geometarskog: posed se sitni i cepa.

Mnoge promene u vlasništvu, kulturi, površini pa i klasi zemljišta, mogu ostati neprijavljene i neprovedene, ili se ukazuje potreba snimanja u krupnijoj razmeri i mi smo znači pred obnovom katastra. Svaki korak učinjen da se posed očuva, da se manje rasparčava, učinjen je u isto vreme i da se katastar očuva a obnova katastra odloži. Ne učinili se to, onda zemljište postaje tako zvana »pokretna nekretnina« ili neka potrošna stvar. Komasačija u ovom sučaju nije dugovečna, jer se može

desiti, da promene idu takvom brzinom u nekoj komasiranoj opštini, da se uskoro ukaže potreba nove komasacije.

Drugi pojam o nasleđu nazvan »germano-slovenski«, daje prednost muškim članovima zadruga.

Braća imaju pravo nasleđa očevine, dok sestre ako imaju braću ne mogu nikakvo pravo na nasleđe polagati. One ga mogu tražiti na drugom mestu tj. tamo gde su se udale. Ovaj pravni običaj učinio je mnogo da se posed očuva. Posed i ako se cepa, cepa se mnogo sporije i manje, nego u prvom slučaju i mi smo korak dalje od obnove katastra, korak dalje od ponovne komasacije, korak dalje od novih milionskih izdataka. Samim tim što ne postaju tako brzo nove parcele, nove kulture, novi vlasnici, zemlja postaje nešto postojnije i ne ukazuje se potreba snimanja u krupnijoj razmeri.

Navodeći ova dva nasledna pojma, mi smo ih već teoretski i uporedili, zaključujući da je onaj drugi za katastar mnogo bolji, ne obazirući se koji je od njih pravedniji, već koji je ekonomičniji.

Grafički i na slici to predstavljeno, izgleda ovako: Ako se rastura jedan posed vlasnika N. N. iz sela N. koji je komasiran, i ako on ima dve ćerke i dva sina, onda u prvom slučaju posed bi izgledao ovako:

ш.	пш.	л.	ъ.	шз.	шз, шз,
ш.	пш.	л.	ъ.	шз.	шз.
ш.	пш.	л.	ъ.	шз.	шз, шз,
ш.	пш.	л.	ъ.	шз.	шз.

Od šest (6) parcela grupisanoga poseda, nastaju 24 parcele u prvom stepenu deobe. Već iz skice vidljivo je, da će se u daljnim stepenima deobe posed rasparčati na vrlo veliki broj sitnih parcela, a pojmljivo je koliko će se time otežati održavanje katastra, te će uskoro (za oko 60 godina) nastati potreba obnove premera i izrade operata.

U prvom stepenu deobe istog poseda, samo po drugom pojmu nasleđa, od 6 parcela postaju 12, a u trećem stepenu

deobe svega 48 parcela. Do obnove katastra po ovakvom pojmu nasljedja, došlo bi tek posle 120 godina — a to je dva puta docnije nego u prvom slučaju.

U krajevima gde je premer izvršen za vreme Austro-Ugarske monarhije u minulom stoleću, pokazala se potreba obnove premera. Kao razlog navodi se, da je katastarski premer u tim krajevima grafički i zastareo. Ovo svakako nije jedini razlog, jer je i grafički katastar siguran da se održi bar 100 godina, a ovaj se u prečanskim krajevima jedva održava i pored izvršene reambulacije. Razloga ima mnogo, a medju prvima i nasledje.

Hadžiabčić Muhamed, geometar

IZVORI KATASTARSKOG PRAVA*)

Uvod. Sudbina je bacila današnju generaciju u vrijeme, kad život postaje sve zamršeniji i teži. Zato je razumljivo nastojanje ove generacije, da ga razmrsi i olakša.

Medju ova nastojanja spada i donošenje novih zakona, kojima poslije rata većina država nastoji, da uredi život i odnose u svojoj zajednici. Zakoni, novi zakoni, bili su bez sumnje potrebni, život je dobio nove oblike i nove brojne odnose, što je sve trebalo urediti.

Postoje mnogi zakoni obzirom na posebna pitanja, posebne predmete, posebna područja te su prema tome i posebno označeni.

Kad bismo imali samo jedan zakon, u kome bi se nalazila sva pravna pravila, pitanje označavanja toga zakona, ne bi se ni postavljalo. On bi se prosto zvao *zakon*. Tako je doista i bilo u prvo vrijeme. Riječ *zakon* identifikovala se tada sa pravom. Ovim zakonom bili su obuhvaćeni svi propisi pravne prirode. On je, čak ponekad, obuhvatao i propise vjerske prirode.

Ali od kad su se počeli pored staroga opšteg zakona javljati sve mnogobrojniji posebni zakoni, osjetila se potreba, da se tim raznim zakonima dadu razna imena. Danas bi bilo nemoguće snaći se u velikom broju zakona, kad svaki od njih ne bi imao naročiti naziv.

Teško se danas i pravnici upoznaju sa svima zakonima. Reći će se: praksi to i netreba, jer praksa i onako traži specijalizaciju. Istina, ali i specijalista nesmiije ostati neupućenim u

---

*) Literatura izneta je pri kraju članka.